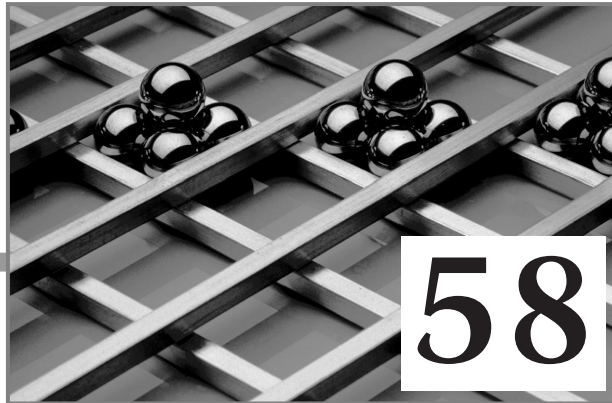


Z E S Z Y T Y BRE Bank-CASE



W a r s z a w a 2 0 0 2

WPŁYW ŚWIATOWEJ RECESJI NA POLSKĄ GOSPODARKĘ



BRE BANK SA



**Centrum Analiz
Społeczno-Ekonomicznych**

Publikacja jest kontynuacją serii wydawniczej Zeszyty PBR-CASE

CASE-Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, Fundacja Naukowa
00 – 944 Warszawa, ul. Sienkiewicza 12

BRE Bank SA
00 – 950 Warszawa, ul. Senatorska 18

Copyright by: CASE-Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, Fundacja Naukowa i BRE Bank SA

Redakcja Zeszytów

Redakcja naukowa
Ewa Balcerowicz
Sekretarz Zeszytów
Krystyna Olechowska

Autorzy
Andrew Burns
Dariusz Filar
Łukasz Rawdanowicz

Opracowanie graficzne
Agnieszka Bury

DTP
SK Studio

ISSN 1233-121X

Wydawca
CASE-Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, Fundacja Naukowa, 00 - 944 Warszawa, ul. Sienkiewicza 12
Nakładca
BRE Bank SA, 00-950 Warszawa, ul. Senatorska 18

Oddano do druku w kwietniu 2002 r. Nakład 600 egz.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	5
Łukasz Rawdanowicz – CYKL KONIUNKTURALNY W POLSCE A CYKL KONIUNKTURALNY W UNII EUROPEJSKIEJ	7
1. Wstęp	7
2. Definicja i teorie cyklu koniunkturalnego	8
3. Czy w Polsce mamy do czynienia z cyklami koniunkturalnymi?	9
4. Wpływ koniunktury w UE na cykle w Polsce	11
5. Podsumowanie	12
Przypisy	12
Bibliografia	12
Andrew Burns – WPŁYW ŚWIATOWEJ RECESJI NA POLSKĄ GOSPODARKĘ	15
Dariusz Filar – WPŁYW ŚWIATOWEJ RECESJI NA SYTUACJĘ SEKTORA BANKOWEGO W POLSCE	21
1. Wstęp	21
2. Zewnętrzna bariera wzrostu gospodarczego	21
3. Wewnętrzne przyczyny spadku wzrostu gospodarczego	22
4. Wpływ recesji na sektor bankowy	22
5. Podsumowanie	25

LISTA UCZESTNIKÓW SEMINARIUM

Romuald Adamowicz	BRE Leasing	Krystyna Olechowska	Fundacja CASE
Rafał Antczak	Fundacja CASE	Tadeusz Ołdakowski	Krajowa Izba Rozliczeniowa SA
Iwona Antowska-Bartosiewicz	Bank Handlowy SA	Anna Orlik	Fundacja CASE
Ewa Balcerowicz	Fundacja CASE	Artur Ostrowski	Bank Handlowy SA
Henryk Bąk	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	Leszek Pawłowicz	Gdańska Akademia Bankowa
Piotr Bielski	BZ WBK SA	Piotr Perłański	Deutsche Bank Polska SA
Barbara Błaszczak	Fundacja CASE	Krzysztof Piech	Szkoła Główna Handlowa
Krzysztof Błędowski		Katarzyna Piętka	Fundacja CASE
Kinga Borzym	Narodowy Bank Polski	Jerzy Pieńkowski	Przedstawicielstwo Komisji
Andrew Burns	Departament Ekonomiczny OECD		Europejskiej w Polsce
Tomasz Chmielewski	Szkoła Główna Handlowa	Jerzy W. Pietrewicz	Szkoła Główna Handlowa
Małgorzata Dobrzyńska	AmerBank SA	Marta Postnik	Ministerstwo Finansów
Mirosław Dusza	Narodowy Bank Polski	Jerzy Pruski	Rada Polityki Pieniężnej NBP
Michał Dwurzyński	Kredyt Bank SA	Elżbieta Pustoła	Krajowy Depozyt Papierów
Dariusz Filar	Pekao SA		Wartościowych
Małgorzata Golik	Narodowy Bank Polski	Andrzej Pyszkowski	PARR
Marta Gołajewska	Narodowy Bank Polski	Sergey Razov	Ambasada Federacji Rosyjskiej
Ewa Gucwa-Leśny	WNE UW	Artur Radziwiłł	Fundacja CASE
Dariusz Jagiełło	Szkoła Główna Handlowa	Łukasz Rawdanowicz	Fundacja CASE
Małgorzata Jakubiak	Fundacja CASE	Wojciech Rogowski	Narodowy Bank Bolski
Anna Jaros	Ambasada USA	Wiesław Rozłucki	Giełda Papierów Wartościowych
Leszek Jasiński	INE PAN	Ewa Sadowska-Cieślak	Narodowy Bank Polski
Jakub Karnowski	Narodowy Bank Polski	Cyrus Saasnapour	International Finance Corporation
Leszek Kąsek	Ministerstwo Finansów	Izabela Sewerynik	Kredyt Bank SA
Grzegorz Klima	Szkoła Główna Handlowa	Marcin Sasin	Bank Światowy w Polsce
Krzysztof Kluza	Bank Handlowy SA	Andrzej Stawiński	Narodowy Bank Polski
Paweł Kłosiewicz	Narodowy Bank Polski	Paweł Sobkiewicz	WSUiB
Bożena Komar	Szkoła Główna Handlowa	Jan Solarz	Narodowy Bank Polski
Jan Kowalczyk	RCSS	Małgorzata Sosnowska	AmerBank SA
Zygmunt Królak	Wyższa Szkoła Handlu i Prawa	Piotr Sota	Ministerstwo Finansów
Mikołaj Kruczyński	DWZ	Piotr Sperka	PKO BP SA
Maciej Krzak	Bank Handlowy w Warszawie SA	Krzysztof Stachacz	NOBE
Barbara Liberda	WNE UW	Danuta Stasiak	Narodowy Bank Polski
Adam Lipowski	INE PAN	Andrzej Stec	Gazeta Wyborcza
Barbara Lutow	Związek Rzemiosła Polskiego	Michał Szczurek	PTE Nationale Nederlanden Polska SA
Ryszard F. Ławniczak	Kancelaria Prezydenta RP	Krzysztof Szewczyk	Komisja Papierów Wartościowych
Jan Maciej	INE PAN		i Giełd
Patrycja Maciejewicz	Gazeta Wyborcza	Piotr Szpunar	Narodowy Bank Polski
Gabriela Machura-Bocian	Narodowy Bank Polski	Kazimierz Ślubowski	BCC
Krzysztof Majkowski	IPC-HEISMANN	Andrzej Śniecikowski	IBD Zmiany SA
Grzegorz Maliszewski	BIG Bank Gdański SA	Anna Świerczyńska	Szkoła Główna Handlowa
Małgorzata Markiewicz	Fundacja CASE	Ewa Wilk	Narodowy Bank Polski
Waldemar Markiewicz	ProCapital	Jacek Wiśniewski	Pekao SA
Krzysztof Markowski	PKO BP SA	Grażyna Wojciechowicz	Fundacja CASE
Andrzej Matuszczak	Akademia Ekonomiczna	Maciej Wróblewski	
Paweł Michalik	PTE Skarbiec – Emerytura SA	Bohdan Wyżnikiewicz	Instytut Badań nad Gospodarką
Tomasz Mietułka	Szkoła Główna Handlowa		Rynkową
Wojciech Mondiewicz	Szkoła Główna Handlowa	Katarzyna Zajdel	Citibank Poland
Jeremi Mordasewicz	Polska Konfederacja Pracodawców	Anna Ząbkowicz	INE PAN
Igor Nowak	Prywatnych		
	Życie		

WPROWADZENIE

W ubiegłym roku odnotowaliśmy wyraźne spowolnienie wzrostu gospodarczego w Polsce – z poziomu ok. 4% w latach 1999–2000 do 1,1% w 2001 roku. Zsynchronizowana recesja dotknęła także trzy największe centra gospodarcze świata – USA, Japonię i Unię Europejską. W jakim stopniu proces spowolnienia gospodarczego w Polsce wynikał z sytuacji zewnętrznej, a w jakim stanowił wynik autonomicznych procesów wewnętrznych? Odpowiedzi na to pytanie poszukiwali paneliści 58 seminarium: Andrew Burns, dyrektor biura w Departamencie Ekonomicznym OECD; Dariusz Filar, główny ekonomista Banku Pekao SA i Łukasz Rawdanowicz, ekonomista CASE. Zorganizowane wspólnie przez Fundację CASE i BRE Bank SA, w ramach stałego cyklu spotkań panelowych, seminarium odbyło się w Warszawie w lutym 2002 roku.

Łukasz Rawdanowicz przedstawił główne koncepcje teoretyczne dotyczące cykli koniunkturalnych. Następnie omówił problem adekwatności koncepcji cyklu koniunkturalnego dla gospodarek przechodzących transformację systemową. Z perspektywy teorii cyklu koniunkturalnego odniósł się również do spowolnienia wzrostu gospodarczego, które obecnie ma miejsce w Polsce. Ostatnią część prezentacji poświęcił integracji gospodarczej z Unią Europejską i zależności koniunktury w Polsce od wydarzeń gospodarczych w krajach piętastki. Zdaniem Ł. Rawdanowicza zagadnienie to jest kluczowe w świetle przyszłego wstąpienia Polski do Unii Gospodarczej i Walutowej. Synchronizacja cykli koniunkturalnych i stopień integracji stanowią bowiem podstawę teorii optymalnego obszaru walutowego i są ważnymi argumentami, które powinny determinować decyzję za przyłączeniem się do unii walutowej.

Żeby oszacować wpływ zewnętrznego spowolnienia wzrostu gospodarczego na popyt w badanym kraju, trzeba najpierw określić jego wpływ na inwestycje, następnie wpływ na eksport i wreszcie pośredni wpływ na import. Dokonał takich obliczeń, stwierdził Andrew Burns, próbując uwzględnić tendencje w polskim eksporcie i imporcie, podobnie staraliśmy się lepiej uchwycić charakter importu towarów ponownie eksportowanych z Polski. Przeprowadziliśmy symulację zakładającą 5-procentowy spadek światowego popytu na towary produkowane przez polski sektor eksportowy. W początkowym okresie ma to znaczący wpływ, zarówno na eksport, jak i na import. Wraz z upływem czasu wpływ na import nasila się, a to głównie ze względu na reakcje endogeniczne: wraz ze spadkiem aktywności gospodarczej maleje krajowa konsumpcja, w efekcie import również spada, co po części równoważy skalę wpływów. Jednak łącznie w przypadku założonego dla 2001 r. spadku na rynkach eksportowych o 5 procent, PKB spada o 0,7 procent. Ekstrapolując to na 8-procentowy spadek odnotowany w popycie na polskie towary w 2001 r. okazuje się, że 1 procent spadku tempa wzrostu polskiego PKB w 2001 r. wynika ze spowolnienia w gospodarce światowej.

Omawiając wpływ światowej recesji na sytuację sektora bankowego w Polsce Dariusz Filar stwierdził, że w części dotyczącej klienta indywidualnego recesja światowa nie wywarła na polski sektor bankowy bardziej znaczącego wpływu. Decydującą rolę odgrywały natomiast czynniki krajowe, chociaż nie wydaje się trafne ograniczanie ich jedynie do zaostrzenia polityki monetarnej. Równoległe i w równorzędny sposób oddziaływała tutaj dynamika bezrobocia, która z kolei także zależna była głównie od lokalnych procesów gospodarczych (prywatyzacja, restrukturyzacja, wzrost wy-

dajności). Znacznie wyraźniej wpływ światowej recesji ujawnił się w części korporacyjnej polskiego sektora bankowego. Spowodowany przez recesję wzrost atrakcyjności kredytu zagranicznego dla polskich przedsiębiorstw sprawił, że pewnemu spowolnieniu uległo tempo wzrostu korporacyjnej akcji kredytowej w krajowym sektorze bankowym. Równocześnie wywołane przez recesję za granicą zahamowanie działalności inwestycyjnej w kraju zaowocowało podniesieniem dynamiki depozytów przedsiębiorstw. Ostatecznie można stwierdzić, że na negatywne impulsy płynące ze świata znacznie silniej reagowało polskie przedsiębiorstwo niż polski konsument (silniejsza reakcja przedsiębiorstw niż konsumentów na zjawiska recesyjne miała zresztą miejsce na całym świecie). Tym samym na zjawiska recesyjne w świecie bardziej wrażliwa okazała się ta część sektora bankowego, która obsługuje klienta korporacyjnego niż ta, która zwrócona jest ku klientowi indywidualnemu.

Prezentowane w Zeszycie teksty są rozszerzonymi wersjami wystąpień wygłoszonych na lutowym seminarium. Zostały przygotowane specjalnie na potrzeby seminarium i niniejszej publikacji, za co ich Autorom organizatorzy składają serdeczne podziękowanie.